

ВИСШИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Административен индекс	Дата
000-14981	20.01.2025

**ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

**ДО
ГОСПОЖА БИЛЯНА ГЯУРОВА –
ВЕГЕРТСЕДЕР
ДИРЕКТОР НА БЪЛГАРСКИ
ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНИ
ИНИЦИАТИВИ**

**УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,**

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГЯУРОВА – ВЕГЕРТСЕДЕР,

Във връзка с поставените въпроси от г-жа Биляна Гяурова-Вегертседер – директор на Български институт за правни инициативи, на основание чл. 50, ал. 1 от Наредбата за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт и чл. 194а, ал. 6 от Закона за съдебната власт, представям на вниманието Ви отговори по поставените въпроси:

1. Какво е Вашето мнение по отношение на окрупняването на прокуратури или промяна на тяхната компетентност, включително и по посока нейното разширяване?

Окрупняването на прокуратурите по същество представлява структурна мярка, насочена към оптимизиране на кадровия, организационен и функционален капацитет на прокуратурата. Практическата насоченост на окрупняването се реализира основно на районно ниво и по своята същност цели равномерно разпределение на натовареността между отделните звена, преодоляване на кадровия дефицит и повишаване на административната ефективност.

Завършилата през 2022г. структурна оптимизация на районните прокуратури от района на ОП София доведе до положителни резултати относно

по-равномерно разпределение на натовареността и по-ефективно използване на кадровия ресурс. Понастоящем са преодолен първоначалните затруднения, които съпътстваха процеса по окрупняването, като бяха съобразени особеностите на всеки район и необходимостта да бъде обезпечен достъпът до правосъдие за гражданите.

Ако въпросът касае и окрупняване на прокуратури на окръжно ниво, мисля, че това не би било целесъобразно, полезно и необходимо.

Преценката за евентуална структурна промяна на компетентността на отделни звена изисква професионален дебат, ясно формулирани цели и оценка на възможните рискове при спазване на основните принципи за законност, пропорционалност и равен достъп до правосъдие.

2. Смятате ли, че избраните за административни ръководители следва да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи с оглед на специфичните правила за тях, разписани в него?

Етичните стандарти, установени в Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи са фундаментални при упражняване на магистратските правомощия и предпоставка за тяхното законосъобразното упражняване.

Ръководните длъжности поставят магистратите в специфичен институционален контекст при вземане на кадрови решения, управление на натовареността, публична комуникация и вътрешноинституционални отношения. Това предполага специфични етични предизвикателства и предпоставя въпроса за обучението на административните ръководители, като начин за надграждане на тяхната управленска компетентност.

В смисъла на изложеното евентуално обучение следва да бъде ориентирано към практическата насоченост и то би допринесло за изграждане на устойчива организационна култура, основана на прозрачност, стабилност и взаимно уважение.

3. Считате ли, че понастоящем съществуват достатъчни законови гаранции за ефективно разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник?

С въвеждането на специалната уредба в Глава тридесет и първа „а“ от Наказателно-процесуалния кодекс, законодателят създаде нормативен механизъм за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник. Считаю, че посредством създадената уредба законодателят отговори на принципните изисквания за независимост, обективност и ефективност на разследването, при спазване на конституционните принципи и въведените стандарти в Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

Смятам, че са създадени процесуални гаранции срещу йерархична зависимост, предвидена е възможност за съдебен контрол. В този смисъл законодателят е дал достатъчно гаранции за обективност в тази насока.

4. Смятате ли, че са необходими законодателни промени във връзка с решенията на СЕС по делата C-648/20 и C-852/19 относно българските ЕЗА и ЕЗР?

Решенията на СЕС по дела относно ЕЗА и ЕЗР се тълкуват като израз на засилен акцент върху процесуалните гаранции и съдебния контрол.

Предприетите законодателни изменения в българското законодателство са необходимо следствие на очертаната практика на СЕС на поставените въпроси. Същите целят адекватно да отговорят на изискванията, произтичащи от практиката на СЕС и от правото на ЕС, като същевременно да осигурят търсения баланс между ефективността на наказателното преследване и защитата на основните права.

Компетентността на прокуратура по отношение на ЕЗА и ЕЗР е разписана в българския Наказателно-процесуален кодекс, Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест и Закона за европейската заповед за разследване

Понастоящем в чл.56а от Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест е предвиден съдебен контрол при изготвянето от страна на прокурорите на европейска заповед за арест.

По отношение на Европейска заповед за разследване, намирам, че с изменението на чл.5 от същия закон са предвидени необходимите законови гаранции, свързани с процедурата по издаване на ЕЗР.

5. Смятате ли, че следва да продължи реформата в съдебната власт след решението на КС от 26.07.2024 г. относно промените в Конституцията на Република България, обн. в ДВ, бр. 106 от 22.12.2023 г., и, ако да – в каква посока?

Решението на Конституционния съд от 26.07.2024 г. ясно разграничава границата между конституционно уредените правомощия и възможността за тяхното законодателно изменение. В този контекст предприемането на действия за бъдещи промени/изменения следва да се осъществява при стриктно спазване на Конституцията и принципа на разделение на властите.

Подходът следва да е с практическа насоченост, към подобряване функционирането на съдебната власт, усъвършенстване на наказателното и наказателно-процесуалното законодателство, подобряване на управленските механизми.

В тази връзка, продължаването на реформата би било оправдано, ако е насочено към повишаване на ефективността, правната сигурност и защитата на правата на гражданите.

6. И.ф. главен прокурор Борислав Сарафов оспори разпоредбите на ЗИД на ЗСВ януари 2025 г., с които не се разрешава изборни членове на ВСС с изтекъл мандат да правят предложения до президента за избор на т. нар. „тримата големи“. През декември 2025 г. той оттегли жалбата си, чрез което бе препятствано и делото пред Конституционния съд, инициатирано чрез него. С оглед този продължаващ процедурен каламбур, разпоредженията на наказателни състави на Върховен касационен съд и становището на Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС от октомври 2025 г., съгласно което г-н Сарафов не може да продължи легитимно да бъде и.ф. главен прокурор, поради ограниченията, наложени от измененията в ЗСВ (потвърдено впоследствие от решения на други състави), смятате ли, че г-н Сарафов към момента е легитимен изпълняващ функциите главен прокурор на Република България?“

Конституцията на Република България установява ВСС като постоянно действащ орган, призван да гарантира независимостта на съдебната власт и нормалното ѝ функциониране. Въпросът за правомощията на ВСС след изтичане на мандата на неговите членове следва да бъде разглеждан в контекста на принципите за институционалната непрекъснатост и конституционната уредба на съдебната власт. Изтичането на мандата на членовете на един колегиален орган не води автоматично до прекратяване на неговите функции, с оглед липсата на новоизбран състав.

В този смисъл, правомощията на ВСС с изтекъл мандат се упражняват в необходимите правни рамки и граници, с оглед осигуряване на текущото функциониране на системата.

Разпоредбата на чл. 173, ал. 15 от ЗСВ (изменена и допълнена в ДВ, бр. 6 от 21.01.2025 г.) е с императивен характер и е основана на принципите за мандатност и правна сигурност. Законодателната цел на нормата най-общо се свежда до предотвратяване на възможността за продължително упражняване на власт без мандат, съхраняване на конституционния принцип на мандатност.

Законът очертава ясно кой орган е компетентен да се произнесе относно легитимността на правомощията на главния прокурор. Към настоящия момент липсва решение, което да подкрепя становището, че г-н Сарафов не е легитимен изпълняващ функциите главен прокурор на Република България. Разпоредбата на чл. 173, ал. 15 от ЗСВ има действие само занапред и няма изрична правна норма, която да ѝ придава обратна сила. В този смисъл, определеният в разпоредбата 6-месечен срок за заемане на длъжността изглежда неприложим за заварените случаи.

7. На стр. 6 от концепцията Ви сочите, че в териториалния обхват на ОП-София влиза и ГКПП-Калотина. Каква е оценката Ви за работата по дела за престъпления, свързани с границата и какви са предизвикателствата занапред?

Оценката ми за работата на прокурорите от ОП София и четирите районни прокуратури по дела за престъпления, свързани с границата е на много добро ниво. По т. нар. „гранични“ престъпления работата ни е бърза и ефективна, като не допускаме забавяне на разследването по тях.

Тези престъпления са специфични и изискват засилена гражданска позиция за установяването на подобни деяния. От друга страна - ролята на правоохранителни органи е съществена тук, тъй като своевременните действия по разкриване на признаците на тези престъпления и установяване на извършителя, води до безкомпромисната реакция от страна на прокурорите.

Предизвикателствата занапред могат да бъдат сведени до: глобалните миграционни процеси – потокът от мигранти не е изцяло предвидим и контролируем и не може да бъде овладян само чрез национални мерки. На следващо място предизвикателство се явява организираната престъпност при граничните престъпления, която често е част от организирани престъпни мрежи, които оперират с множество видове престъпна дейност (наркотици,

фалшиви документи, трафик на хора). И не на последно място - следва да бъде търсен и намиран балансът между осигуряването на сигурност и защита на човешките права и законовите изисквания при преминаване на границата.

8. На стр. 7 от концепцията Ви посочвате: „Не на последно място в района не са изключение престъпленията, извършени в условията на домашно насилие“. Като административен ръководител как ще подходите към тези дела? Каква е оценката Ви за работата по този тип престъпления в ОП-София?“

Освен съобразяване със законодателните промени в ЗИДЗЗДН и ЗИДНК, с цел осигуряване на организация за приоритетно извършване на проверка и провеждане на досъдебно производство, образувано във връзка с осъществено домашно насилие, в ПРБ е утвърдено Указание за организацията на работата на Прокуратурата на РБ по преписки и досъдебни производства, образувани във връзка с осъществено домашно насилие и при неизпълнение на заповед за защита от домашно насилие.

В смисъла на изложеното, при стриктно съблюдаване на законодателните промени и вътрешноорганизационните правила, работата по дела за престъпления, извършени в условията на домашно насилие е изведена на преден план от страна на прокурорите с оглед ефективна, бърза и навременна защита на пострадалите.

Наблюденията ми са, че трудностите по тези дела в силна степен е обвързано често с нежеланието на пострадалите, след подаване на сигнал за осъществено домашно насилие, да съдействат изцяло за разкриване на признаците на извършеното престъпление от посочената категория.

9. На стр. 30 от концепцията Ви сочите: „Броят на наблюдаваните досъдебни производства за корупционни престъпления през 2024 г. е 6, за сравнение през 2023 г. – 66 и 2022 г. – 72“. Как си обяснявате тази драстична разлика?“

Действително на стр. 30 от концепцията ми е посочена цифрата 6 за 2024г. изведена в отделен абзац, касаеща брой наблюдавани досъдебни производства за корупционни престъпления. Следвало е да бъде изписано числото 65, т.е. е пропусната цифрата „5“. Внимателният прочит на текста обаче не навежда на грешен извод, тъй като в предходния абзац на същата страница е посочено:

„През 2024г. в ОП София и прилежащите към нея районни прокуратури са наблюдавани общо 65 досъдебни производства, свързани с корупционни престъпления“.

10. На стр. 45 от Вашата концепция заявявате, че в дейността на ОП-София ще усъвършенствате и „превенцията за недопускане извършване на престъпления“. Какви мерки включва това?

Превенцията за недопускане извършването на престъпления е посочена от мен като една от основните цели на прокуратурата като цяло и в частност на Окръжна прокуратура София. Под превенция имам предвид участие на прокурори във форуми и беседи с образователен и обучителен характер, с разясняване на основните принципни положения от наказателното право и наказателната отговорност за недопускане извършването на престъпления от най-уязвимата част от обществото: подрастващите.

Окръжна прокуратура София ще продължава да участва в инициативите, които вече се утвърдиха като практика в годините, организирани от ВСС по образователна програма „Съдебна власт - информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“.

**И.Ф. АДМИНИСТРАТИВЕН РЪКОВОДИТЕЛ
ОКРЪЖЕН ПРОКУРОР НА
ОКРЪЖНА ПРОКУРАТУРА – СОФИЯ**

ХРИСТИНА ЛУЛЧЕВА